

Il Plan Lumière dal cumün da Scuol preveza d'adattar l'igluminaziun publica per piazzas, vias e monumaints istorics. In ün prüm pass dess quel gnir realisà ad Ardez (fotografia: nachttaktiv GmbH).

Scuol

Avair la glüm ingio chi's douvra

Politik | 07.05.22 | Ardez Ftan Guarda Scuol Sent Tarasp

Plan Lumière – uschè as nomna il concept d'igluminaziun pel cumün da Scuol. In marcurdi saira es quel concept gnü preschantà ad Ardez a la populaziun interessada.

Il cumün da Scuol preveza da s-chaffir ün concept d'igluminaziun per tuot las fracziuns. Ün tal concept, nomnà eir Plan Lumière, nu cumpiglia be aspets estetics e da sgürezza, dimpersè eir l'ecologia e l'economia. In ün prüm pass es gnü elavurà ün proget pilot pella fracziun d'Ardez. Ad Ardez sun nempe avant man bod tuot ils differents tips da vias, giassas e piazzas – e culla Tuor Steinsberg eir ün monumaint istoric. A Sur En ed a Bos-cha po il cumün concepir ün'igluminaziun adequata eir per cumünets pitschens.

Infuormar proactivamaing

«Cun l'igluminaziun publica esa sco pro bleras infrastructures cumünalas sco piazzas da parcar o lös da ramassamaint d'immundizchas – minchün ha gugent schi'd es dastrusch, ma preferischa chi saja sül terrain dal vaschin», ha dit Aita Zanetti, suprastanta cumünala responsabla pel sector energia e presidenta da la cumischion d'energia dal cumün, a las preschaintas ed als preschaints illa chasa cumünala ad Ardez. Cha pro l'igluminaziun publica gnia però amo pro la dumonda da l'adöver, ha ella agiunt: «Chi preferischa chi füss s-chür cul sain da not, chi ha gugent tard illa not amo ün pa cler e chi as sainta malsgür in üna ·giassa s-chüra.» Cha pervi da quai saja important da comunicar ed infuormar proactivamaing e da tscherchar la discussiun ed il dialog. «Ils resuns da quista saira dessan gnir evaluats per chi's possa proseguir cullas lavurs preparatoricas per realisar il concept d'igluminaziun», uschè la suprastanta cumünala Aita Zanetti.

Avantags pel mantegnimaint

Reto Marty, chi maina daspö 17 ons ün büro da planisaziun d'igluminaziun a Turich, ha elavurà il Plan Lumière pel cumün da Scuol. Sco ch'el ha manzunà in sia preschantaziun dess quel manar impustüt üna plüvalur al cumün cun sias fracziuns: «I nu vegnan be müdadas las glüms per spargnar forza. Id ha eir avantags per la gestiun tecnica ed il mantegnimaint vain simplifichà.» Ün ulterier aspet saja eir il potenzial pel turissem perquai chi's s-chaffischa bels cumüns, uschè Reto Marty plünavant. Criteris per elavurar ün concept d'igluminaziun sun però eir l'ambiant e la polluziun da glüm. «Id es d'avair la glüm, cura ed ingio chi's tilla douvra», ha dit il planisader e declerà, ch'intant sajan montadas bleras glüms ad Ardez vi da las fatschadas da las chasas. «Quai pissera ch'üna part da la fatschada da la chasa es igluminada, ma na la via o la piazza chi stuess esser.» Ch'impliü haja ün'igluminaziun adattada e la güsta culur da la glüm eir ün effet positiv sün insects ed otras bes-chas.

«Id es ün ter baccun»

Sco cha Aita Zanetti ha manzunà in marcurdi saira, dependa la realisaziun dal proget da l'import cha'l cumün possa metter a disposiziun. Fin uossa saja stat previs i'ls büdschets dal cumün adüna üna somma da 150 000 francs pel Plan Lumière. Ch'eir scha tenor ella nu bastarà quell'import, sajan da resguardar ils avantags – impustüt il spargn d'energia. A regard quant lönch chi dürarà da realisar il Plan Lumière ha dit la suprastanta cumünala: «Id es ün ter baccun. Schi's fa però pass per pass schi pensa cha i'ls ·prossems tschinch ons as possa realisar fingià üna bella part.»

Text: Andri Netzer/fmr

Südbündnerinnen und Südbündner wählen den einzigen Südbündner Kandidaten.

Jon Domenic Parolini

r'sher, in uffizi, in carica

in die Regierung, illa regenza, nel governo!

L'unic candidat dal Grischun dal süd.
L'unico candidato del Grigione del sud.

15. Mai, 15 mai, 15 maggio 2022